МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

Кафедра романо-германської філології

Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною **«Практична граматика французької мови»**

рівень вищої освіти	**перший (бакалаврський)**
галузь знань	**В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**
спеціальність	**В11 Філологія (за спеціалізаціями)**
освітня програма	**Французька мова та література і переклад та англійська мова**
спеціалізація	**В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька**
вид дисципліни	**за вибором**
факультет	**іноземних мов**

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри романо-германської філології
Протокол від “____” _____ 2026 року № ____

Завідувач кафедри романо-германської філології

_____ Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов
Протокол від “____” _____ 2026 року № ____

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

_____ Анна КОТОВА

Харків – 2026

1. Загальні положення щодо організації самостійної роботи здобувачів освіти

Самостійна робота здобувачів освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити.*

Самостійна робота передбачає опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача освіти денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача освіти. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна та періодична література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть передбачати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, розрахунково-графічних робіт, презентацій, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

2. Зміст та організація самостійної роботи здобувачів освіти за навчальною дисципліною

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для здобувачів освіти денної форми навчання складає 3 кредити, тобто 90 годин (3-й семестр). Обсяг самостійної роботи на денній формі навчання складає 58 годин. Підсумковий контроль – залік.

Самостійна робота охоплює опрацювання теоретичного граматичного матеріалу за кожною з десяти тем курсу, виконання вправ на закріплення, роботу з граматичними довідниками та словниками, самоперевірку за допомогою онлайн-вправ і тестів, підготовку до практичних занять і до заліку.

3. Розподіл годин для самостійної роботи по розділах

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Les articles: опрацювання теоретичного матеріалу щодо форм і вживання означеного, неозначеного та часткового артиклів, злитих форм артикля; виконання вправ на вибір і пропуск артикля; підготовка до практичного заняття.	5
2	Les pronoms personnels: систематизація ненаголошених і наголошених особових займенників, займенників «en», «y»; трансформаційні вправи на місце одного та двох займенників-додатків, зокрема в наказовому способі; підготовка до практичного заняття.	6
3	Les pronoms possessifs: опрацювання форм присвійних займенників; вправи на заміну іменника з присвійним прикметником присвійним займенником; робота з граматичними довідниками та словниками, зокрема електронними.	7
4	Les pronoms démonstratifs: прості та складені форми вказівних займенників, займенники ce, cecі, cela (ça); вправи на підстановку; аналіз вживання вказівних займенників в автентичних текстах.	7
5	Les pronoms relatifs: прості (qui, que, quoi, dont, où) та складені (lequel, auquel, duquel тощо) відносні займенники; вправи на поєднання простих речень у складнопідрядні; підготовка до практичного заняття.	6
6	Les pronoms interrogatifs: прості та складені питальні займенники; вправи на побудову прямих і непрямих запитань; виконання онлайн-вправ на електронних ресурсах.	6
7	Les pronoms indéfinis: значення та вживання неозначених займенників (on, quelqu'un, personne, rien, chacun, aucun, tout тощо); вправи на заповнення пропусків; самоперевірка за допомогою онлайн-тестів.	6
8	Les adjectifs qualificatifs: утворення жіночого роду прикметників, особливі випадки; вправи на узгодження прикметника з іменником; підготовка до практичного заняття.	5
9	Le pluriel des adjectifs qualificatifs: утворення множини прикметників, особливі випадки (прикметники на -al, -eau, складені прикметники, прикметники на позначення кольору); вправи на узгодження; підготовка до практичного заняття.	5
10	La place des adjectifs qualificatifs: місце прикметника в реченні, прикметники, значення яких змінюється залежно від позиції; виконання вправ; підготовка до практичного заняття та повторення матеріалу курсу до заліку.	5
	Разом	**58**

4. Вимоги до здобувачів освіти

Під час виконання самостійної роботи здобувачі освіти мають навчитися працювати з навчальними посібниками та граматичними довідниками з французької мови; користуватися словниками, включаючи електронні; самостійно виконувати вправи на закріплення граматичного матеріалу та перевіряти правильність їх виконання за ключами й

онлайн-ресурсами; аналізувати вживання граматичних форм в автентичних текстах; використовувати інформаційні та комунікаційні технології, розвивати навички самоконтролю та незалежність мислення.

Використання штучного інтелекту під час самостійної роботи регулюється Політикою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту та правилами, наведеними в робочій програмі навчальної дисципліни: ШІ можна використовувати для пояснення складних питань, самоперевірки та пошуку джерел (з обов'язковою перевіркою), але не для виконання завдань замість здобувача освіти.

5. Форми контролю та критерії оцінювання

Результати самостійної роботи перевіряються на кожному аудиторному занятті (відповіді на запитання викладача, виконання вправ на закріплення матеріалу, практичні завдання) і враховуються в балах за роботу на заняттях (до 60 балів за семестр). Матеріал, винесений на самостійне опрацювання, включено до залікового тесту (до 40 балів). Відповідні критерії оцінювання наведено в робочій програмі навчальної дисципліни.

6. Рекомендована література

Основна література

1. Бражнікова Т. Ю., Руднєва І. С. Вивчаємо граматику : навчальний посібник з французької мови : у 2 ч. Ч. 1. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 120 с. URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/18179
2. Бражнікова Т. Ю., Руднєва І. С. Parlons français : навчальний посібник з французької мови для студентів 2–4 курсів немовних факультетів та здобувачів другого і третього рівнів вищої освіти : у 2 ч. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 100 с. URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/18180
3. Couderc A.-C. Ma première grammaire. Niveaux A1–A2. Paris : CLE International, 2021. 256 p.
4. Defrance C. Ma grammaire : guide visuel. Niveaux A1–B2. Paris : CLE International, 2024.

Допоміжна література

1. Лисенко Н. Г., Руднєва І. С., Григор'єв М. В., Уткіна Г. Ф. Фонетичний курс французької мови для гуманітарних факультетів : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 140 с.
2. Akyüz A., Bazelle-Shahmaei B., Bonenfant J., Gliemann M.-F. En Contexte : exercices de grammaire. A2. Paris : Hachette FLE, 2017.
3. Caquineau-Gündüz M.-P., Delatour Y., Jennepin D., Lesage-Langot F. Les 500 exercices de grammaire. A2. Vanves : Hachette FLE, 2006. 223 p.
4. Delatour Y., Jennepin D., Léon-Dufour M., Teyssier B. Nouvelle grammaire du français. Paris : Hachette FLE, 2004. 370 p.

5. Glaud L., Lannier M., Loiseau Y. Grammaire essentielle du français. A1–A2. Paris : Didier, 2015. 287 p. (100 % FLE).
6. Miquel C. Grammaire en dialogues. Niveau débutant (A1–A2). 2e éd. Paris : CLE International, 2018. 143 p.
7. Siréjols É., Tempesta G. Pratique Grammaire. A1–A2 : 640 exercices. Paris : CLE International, 2019. 223 p.

7. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. TV5MONDE. Apprendre le français. URL: https://apprendre.tv5monde.com/
2. Le Point du FLE. URL: https://www.lepointdufle.net/
3. Bonjour de France. URL: https://www.bonjourdefrance.com/
4. Français facile. URL: https://www.francaisfacile.com/
5. Le Conjugueur. URL: https://leconjugueur.lefigaro.fr/
6. Електронний архів ХНУ імені В. Н. Каразіна (eKhNUIR). URL: https://ekhnuir.karazin.ua/
7. Система дистанційного навчання ХНУ імені В. Н. Каразіна (Moodle): електронний курс дисципліни.